

Shrnutí

Cestovní ruch představuje významný zdroj finančních prostředků, který se v případě České republiky projevuje pozitivně – převahou peněz získaných od zahraničních návštěvníků nad penězi, které utratí rezidenti na svých cestách v zahraničí. Podílí se tak příznivě nejen na saldu bilance služeb, ale ovlivňuje kladně i výsledek běžného účtu platební bilance.

Rezidenti ČR dávají na cesty po zahraničí méně, než kolik utratí zahraniční návštěvníci v tuzemsku, kladný rozdíl mezi příjmy z cestovního ruchu a výdaji na cestovní ruch se ale zmenšuje. Plyne to z údajů platební bilance. Zatímco v roce 2006 převyšovaly příjmy výdaje o historicky nejvyšších 70,7 mld. korun, v roce 2013 tvořil přebytek jen dvoutřetinových 46,5 mld. korun. Nepříznivý ekonomický vývoj, patrný po většinu tohoto období, poznamenal hlavně pasivní stranu cestovního ruchu - jestliže celková útrata návštěvníků ze zahraničí v Česku narostla mezi roky 2006 a 2013 jen o 6,0 mld. korun, tuzemští rezidenti v zahraničí zanechali o 30,2 mld. korun více.

ČR patří mezi dvě třetiny zemí EU, ve kterých příjmy z cestovního ruchu inkasované od nerezidentů převyšují výdaje na cestovní ruch placené rezidenty. Nejvíce závislou ekonomikou, co se týče příjezdů zahraničních osob, je turisticky orientované Chorvatsko. Zatímco poměr přebytku cestovního ruchu k HDP v ČR, jak plyne z údajů za roky 2002-2013, dosahoval v průměru 1,5 %, v Chorvatsku byl skoro devětkrát vyšší (v průměru 13,7 %). Druhé straně žebříčku – typicky deficitním zemím – dominovaly vyspělé ekonomiky Německo a Belgie (v průměru -1,4 % pro obě země), jejichž rezidenti na jedné straně vydávají relativně vysoké částky na cestovní ruch, na druhou stranu ale nejsou tyto ekonomiky vyloženými turistickými destinacemi a jimi inkasované příjmy tak patří spíše k průměru.

Kromě makroekonomického pohledu na cestovní ruch je velmi významný i pohled na výsledky tohoto odvětví v „nepeněžním“ vyjádření, tj. s převahou naturálních ukazatelů (počty lůžek, počty návštěvníků, struktura ubytovacích zařízení, počty přenocování, aj.).

Z analýzy vývoje v letech 2000-2013 vyplývá, že snaha využít potenciál pro cestovní ruch se v ČR projevovala zejména po vstupu země do EU, a to výrazným nárůstem výstavby ubytovacích kapacit nejvyššího standardu (počty lůžek ve čtyř- a pětihvězdičkových hotelích stouply za roky 2000-2013 na trojnásobek). Vyhledávají je především hosté z USA a Kanady (naproti tomu stojí mimo zájem tuzemských návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení). Co se zahraničních hostů týká, největší dynamiku zaznamenávají počty příjíždějících z Asie a Ruska, přičemž počty nejsilněji zastoupených turistů z Německa v čase spíše stagnují.

Zatímco v 90. letech bylo zejména pro zahraniční návštěvníky ČR atraktivní především hlavní město Praha, v průběhu narostl zájem o regiony (jejich potenciál však zřejmě dosud není vyčerpán). Přesto v letech 2012-2013 připadalo na čtyři z pohledu cestovního ruchu nejatraktivnější kraje téměř pět ze šesti zahraničních hostů ubytovaných v hromadných zařízeních České republiky. Velmi vyhledávané jsou oblasti Krkonoš a Podkrkonoší, tradičně pak i české lázně. Vlivem významných změn ve financování českého zdravotnictví došlo k tomu, že lázeňské pro tuzemské návštěvníky jsou stále méně hrazeny ze systému zdravotního pojištění. To vede k tomu, že dlouhodobě mírná převaha domácích lázeňské klientely nad zahraniční se postupně zmenšuje.